

само със своите собствени сили. Наред с други емигранти във Франция, той най-ясно определил задачите на полската външна политика. В онова време и правителство и общественото мнение в тая романска страна силно поддржали полската емиграция против Русия. Затова Чайковски заминал на Изток с одобрението на политиката му от французкото правителство, което го взело и под свое покровителство. Там требвало той да работи с турското правителство, за да се организира Турция за успешна борба срещу Русия, вековната противница на неговата родина. Но бореца против руското робство, не може да поддържа един държавен строй, който почива на същю такава основа. Ето защо, като проповедвал да се образува федерация на автономни народи под скиптъра на султана, същевременно искал и равенство на мюсюлмани и християни. Той не искал за християнските народи пълна самостоятелност, защото това би ослабило Турция още повече и свободата на Полша би станала по-непостижима. Очевидно, в политиката му, Полша стои над всичко. За нея той бленува пълна свобода, а за българите и други поробени от турците народи ратува само за автономия и то под скиптъра на вековният им подтисник. Историята не познава такива парадокси. Исканото от Чайковски, в Турция не могло да се създаде. То противоречило на историческата необходимост. Затуй и неговата политика безрезултатно пропаднала. Тя била утопия за империята на султана.

Обаче, Високата Порта, въздушевена от идеята да издигне държавата си с вътрешни реформи, смятала политиката на Чайковски полезна за Турция. Тя немала нищо против автономията на дунавските славяни под върховенството на султана, за величието на когото трябвало да работят. За да се постигне пък равенство между мюсюлмани и християни, Високата Порта приела и предложението му да се създаде на първо време само от доброволци славянска войска, която един ден да се обрне в широка самостоятелна организация и яка упора на султановия трон.

В турската империя имало почва за прилагането на една такава политика. С хати-шерифа султанското правителство признало номинално идеята за равенство между разните народи на Турция. Па и миналото на последната не изключвало възможността да си служи тя и в най-ново време с християни, както било при завладяването на полуострова и по-късно. Това се налагало и от обстоятелството, че етническият лик на европейска Турция бил повече славянски, отколкото гръцки или турски.

Средновековна Турция давала на раята—войници при-